

NACIONS UNIDES

Assemblea General

Distr. GENERAL
A/RES/53/243
6 d'octubre de 1999

Cinquanta-tresè període de sessions
Tema 31 del programa

RESOLUCIONS APROVADES PER L'ASSEMBLEA GENERAL

sense remissió prèvia a una Comissió Principal (A/53/L.79)

53/243.

Declaració i Programa d'Acció sobre una Cultura de Pau

(TRADUCCIÓ NO OFICIAL)

Cinquanta-tresè període de sessions

Tema 31 del programa

RESOLUCIONS APROBADES PER L'ASSEMBLEA GENERAL
(sense remissió prèvia a una Comissió Principal (A/53/L.79))

53/243 Declaració i Programa d'Acció sobre una Cultura de Pau

A

Declaració i Programa d'Acció sobre una Cultura de Pau

L'Assemblea General,

Recordant la Carta de les Nacions Unides, inclosos els propòsits i principis que s'hi enuncien,

Recordant també que en la Constitució de l'Organització de les Nacions Unides per a l'Educació la Ciència i la Cultura es declara que "ja que les guerres neixen en la ment dels homes, és en la ment dels homes on han d'erigir-se els baluards de la pau",

Recordant a més la Declaració Universal de Drets Humans i altres instruments internacionals pertinents del sistema de les Nacions Unides,

Reconeixent que la pau no només és l'absència de conflictes, sinó que també requereix un procés positiu, dinàmic i participatiu en què es promogui el diàleg i es solucionin els conflictes en un esperit d'enteniment i cooperació mutus,

Reconeixent també que el final de la guerra freda ha ampliat les possibilitats de reforçar una cultura de pau,

Expressant profunda preocupació per la persistència i la proliferació de la violència i els conflictes en diverses parts del món,

Reconeixent la necessitat d'eliminar totes les formes de discriminació i intolerància, incloses les basades en la raça, el color, el sexe, l'idioma, la religió, l'opinió política o d'altra mena, l'origen nacional, ètnic o social, la propietat, les discapacitats, el naixement o una altra condició,

Recordant la seva resolució 52/15, de 20 de novembre de 1997, que va proclamar l'any 2000 "Any Internacional de la Cultura de la Pau", i la seva resolució 53/25, de 10 de novembre de 1998, que va proclamar el període 2001-2010 "Decenni Internacional d'una cultura de pau i no violència per als infants del món",

Reconeixent la important funció que segueix desenvolupant l'Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura en la promoció d'una cultura de pau,

Proclama solemnement la present Declaració sobre una Cultura de Pau amb la finalitat que els Governos, les organitzacions internacionals i la societat civil puguin orientar les seves activitats a través de les seves disposicions amb la finalitat de promoure i enfortir una cultura de pau en el nou mil·lenni:

Article 1

Una cultura de pau és un conjunt de valors, actituds, tradicions, comportaments i estils de vida basats en:

- a) El respecte a la vida, el final de la violència i la promoció i la pràctica de la no violència per mitjà de l'educació, el diàleg i la cooperació;
- b) El respecte ple dels principis de sobirania, integritat territorial i independència política dels Estats i de no ingerència en els assumptes que són essencialment jurisdicció interna dels Estats, de conformitat amb la Carta de les Nacions Unides i el dret internacional;
- c) El respecte ple i la promoció de tots els drets humans i les llibertats fonamentals;
- d) El compromís amb la solució pacífica dels conflictes;
- e) Els esforços per a satisfer les necessitats de desenvolupament i protecció del medi ambient de les generacions present i futures;
- f) El respecte i la promoció del dret al desenvolupament;
- g) El respecte i el foment de la igualtat de drets i oportunitats de dones i homes;
- h) El respecte i el foment del dret de totes les persones a la llibertat d'expressió, opinió i informació;
- i) L'adhesió als principis de llibertat, justícia, democràcia, tolerància, solidaritat, cooperació, pluralisme, diversitat cultural, diàleg i enteniment a tots els nivells de la societat i entre les nacions;

i animats per un entorn nacional i internacional que afavoreixi a la pau.

Article 2

El progrés cap al ple desenvolupament d'una cultura de pau s'aconsegueix per mitjà de valors, actituds, comportaments i estils de vida favorables de cara al foment de la pau entre les persones els grups i les nacions.

Article 3

El desenvolupament ple d'una cultura de pau està integralment vinculat a:

- a) La promoció de la solució pacífica dels conflictes, el respecte i l'enteniment mutu i la cooperació internacional;
- b) El compliment de les obligacions internacionals concretes en virtut de la Carta de les Nacions Unides i el dret internacional;
- c) La promoció de la democràcia, el desenvolupament dels drets humans i les llibertats fonamentals i el seu respecte i compliment universals;
- d) La possibilitat que totes les persones a tots els nivells desenvolupin aptituds per al diàleg, la negociació, la formació de consens i la solució pacífica de conflictes;
- e) L'enfortiment de les institucions democràtiques i la garantia de la participació plena en el procés del desenvolupament;
- f) L'eradicació de la pobresa i l'analfabetisme i la reducció de les desigualtats entre les nacions i dintre d'elles;
- g) La promoció del desenvolupament econòmic i social sostenible;
- h) L'eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona promovent la seva autonomia i una representació equitativa en tots els nivells de l'adopció de decisions;
- i) El respecte, la promoció i la protecció dels drets de l'infant;

j) La garantia de la lliure circulació d'informació en tots els nivells i la promoció del seu accés;

k) L'augment de la transparència i la rendició de comptes en la gestió dels assumptes públics;

l) L'eliminació de totes les formes de racisme, discriminació racial, xenofòbia i intolerància connexes;

m) La promoció de la comprensió, la tolerància i la solidaritat entre totes les civilitzacions, els pobles i les cultures, fins i tot cap a les minories ètniques, religioses i lingüístiques;

n) El respecte ple del dret a la lliure determinació de tots els pobles, inclosos els que viuen sota dominació colonial o sota altres formes de dominació o ocupació estrangera, tal com està consagrat en la Carta de les Nacions Unides i expressat en els Pactes internacionals de drets humans, així com en la Declaració sobre la concessió de la independència als països i pobles colonials continguda en la resolució 1514 (XV) de l'Assemblea General, de 14 de desembre de 1960.

Article 4

L'educació a tots els nivells és un dels mitjans fonamentals per a edificar una cultura de pau. En aquest context, és de particular importància l'educació en l'àmbit dels drets humans.

Article 5

Els governs tenen una funció primordial en la promoció i l'enfortiment d'una cultura de pau.

Article 6

La societat civil ha de comprometre's plenament en el desenvolupament total d'una cultura de pau.

Article 7

El paper informatiu i educatiu dels mitjans de difusió contribueix a promoure una cultura de pau.

Article 8

Ocupen una funció clau en la promoció d'una cultura de pau els pares, els mestres, els polítics, els periodistes, els òrgans i grups religiosos, els intel·lectuals, aquells que realitzen activitats científiques, filosòfiques, creatives i artístiques, els treballadors sanitaris i d'activitats humanitàries,

els treballadors socials, aquells que exerceixen funcions directives en diversos nivells, així com les organitzacions no governamentals.

Article 9

Les Nacions Unides haurien de seguir ocupant una funció crítica en la promoció i l'enfortiment d'una cultura de pau a tot el món.

107ª sessió plenària
Nacions Unides, 13 de setembre de 1999

PROGRAMA D'ACCIÓ SOBRE UNA CULTURA DE PAU

L'Assemblea General,

Tenint en compte la Declaració sobre una Cultura de Pau, aprovada el 13 de setembre de 1999,

Recordant la seva resolució 52/15, de 20 de novembre de 1997, en què va proclamar el 2000 Any Internacional de la Cultura de Pau i la seva resolució 53/25, de 10 de novembre de 1998, en què va proclamar el període 2001-2010 Decenni Internacional d'una Cultura de Pau i No-Violència per als Infants del Món,

Aprova el següent Programa d'Acció sobre una Cultura de Pau:

A. Objectius, estratègies i agents principals

1. El Programa d'Acció constituïria la base de l'Any Internacional de la Cultura de Pau i del Decenni Internacional d'una Cultura de Pau i No-Violència per als Infants del Món.

2. S'encoratja els Estats membres que adoptin mesures per promoure una cultura de pau en l'àmbit nacional, com també en els àmbits regional i internacional.

3. La societat civil hauria de participar en els àmbits local, regional i nacional a fi d'ampliar l'àmbit de les activitats relatives a una cultura de pau.

4. El sistema de les Nacions Unides hauria de reforçar les activitats que duu a terme en favor d'una cultura de pau.

5. L'Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura hauria de mantenir la seva funció essencial en la promoció d'una cultura de pau i contribuir-hi d'una manera significativa.

6. Caldria fomentar i consolidar les associacions entre els diferents agents que s'indiquen en la Declaració per a un moviment mundial en favor d'una cultura de pau.

7. Una cultura de pau es promouria a través de l'intercanvi d'informació entre els agents sobre les seves iniciatives en aquest sentit.

8. L'execució eficaç del Programa d'Acció exigeix la mobilització de recursos, incloent-hi recursos financers, per part dels governs, les organitzacions i els particulars interessats.

B. Consolidació de les mesures que adoptin tots els agents pertinents en els àmbits nacional, regional i internacional

9. Mesures per promoure una cultura de pau per mitjà de l'educació:

a) Revitalitzar les activitats nacionals i la cooperació internacional destinades a promoure els objectius de l'educació per a tothom amb l'objectiu d'assolir el desenvolupament humà, social i econòmic, i promoure una cultura de pau;

b) Vetllar perquè els infants, des dels primers anys de vida, rebin instrucció sobre valors, actituds, comportaments i estils de vida que els permetin resoldre conflictes amb mitjans pacífics i en un esperit de respecte per la dignitat humana i de tolerància i no-discriminació;

c) Fer que els infants participin en activitats en què se'ls inculquin els valors i els objectius d'una cultura de pau;

d) Vetllar perquè hi hagi igualtat d'accés de les dones, especialment de les nenes, a l'educació;

e) Promoure la revisió dels plans d'estudi, incloent-hi els llibres de text, tenint en compte la Declaració i el Pla d'acció integrat sobre l'educació per a la pau, els drets humans i la democràcia³ de 1995, per a la qual cosa l'Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura oferiria cooperació tècnica si així se li sol·licités;

f) Promoure i reforçar les activitats dels agents que s'indiquen en la Declaració, en particular l'Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura, destinades a desenvolupar valors i aptituds que afavoreixin una cultura de pau, incloent-hi l'educació i la capacitat en la promoció del diàleg i el consens;

g) Reforçar les activitats en marxa de les entitats pertinents del sistema de les Nacions Unides destinades a impartir capacitació i educació, quan escaigui, en les esferes de la prevenció dels conflictes i la gestió de les crisis, l'arranjament pacífic de les controvèrsies i la consolidació de la pau després dels conflictes;

h) Ampliar les iniciatives en favor d'una cultura de pau endegades per institucions d'ensenyament superior de diverses parts del món, incloent-hi la Universitat de les Nacions Unides, la Universitat de la Pau i el projecte relatiu al Programa d'universitats bessones i de Càtedres de l'Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura.

10. Mesures per promoure el desenvolupament econòmic i social sostenible:

a) Prendre mesures àmplies basades en estratègies adients i objectius convinguts a fi d'eradicar la pobresa a través d'activitats nacionals i internacionals, també mitjançant la cooperació internacional;

b) Reforçar la capacitat nacional per aplicar polítiques i programes destinats a reduir les desigualtats econòmiques i socials dins de les nacions, a través, entre altres coses, de la cooperació internacional;

c) Promoure solucions efectives, equitatives, duradores i orientades al desenvolupament per als problemes del deute extern i el servei del deute dels països en desenvolupament, per mitjà, entre altres coses, de l'alleujament de la càrrega del deute;

d) Reforçar les mesures que s'adoptin a tots els nivells per aplicar estratègies nacionals en favor de la seguretat alimentària sostenible, incloent-hi la formulació de mesures per mobilitzar i aprofitar al màxim l'assignació i utilització de recursos obtinguts de totes les fonts, també gràcies a la cooperació internacional, com els recursos procedents de l'alleujament de la càrrega del deute;

e) Adoptar més mesures per vetllar perquè el procés de desenvolupament sigui participatiu i perquè els projectes de desenvolupament tinguin la participació plena de tothom;

f) Incloure una perspectiva de gènere i el foment de l'autonomia de dones i nenes com a part integrant del procés de desenvolupament;

g) Incloure, en les estratègies de desenvolupament, mesures especials en què s'atenguin les necessitats de dones i infants, com també de grups amb necessitats especials;

h) Reforçar, a través de l'assistència al desenvolupament després dels conflictes, els processos de rehabilitació, reintegració i reconciliació de tots els involucrats en el conflicte;

i) Incloure mesures de creació de capacitat en les estratègies i els projectes de desenvolupament dedicats a la sostenibilitat del medi ambient, incloent-hi la conservació i la regeneració de la base de recursos naturals;

j) Eliminar obstacles que impedeixin la realització del dret dels pobles a la lliure determinació, en particular dels pobles que viuen sota dominació colonial o altres formes de dominació o ocupació estrangera, que afecten negativament el seu desenvolupament social i econòmic.

11. Mesures per promoure el respecte de tots els drets humans:

a) Aplicar adequadament la Declaració i el Programa d'Acció de Viena⁴;

b) Fomentar la formulació de plans d'acció nacionals per promoure i protegir tots els drets humans;

c) Enfortir les institucions i capacitats nacionals en l'esfera dels drets humans, també per mitjà d'institucions nacionals de drets humans;

d) Realitzar i aplicar el dret al desenvolupament establert en la Declaració sobre el dret al desenvolupament⁵ i la Declaració i el Programa d'Acció de Viena;

e) Assolir els objectius del Decenni de les Nacions Unides per a l'educació en l'esfera dels drets humans, 1995-2004⁶;

f) Difondre i promoure la Declaració universal dels drets humans a tots els nivells;

g) Donar més suport a les activitats que duu a terme l'alta comissionada de les Nacions Unides per als Drets Humans en l'exercici del seu mandat establert en la resolució 48/141 de l'Assemblea General, de 20 de desembre de 1993, així com les responsabilitats establertes en resolucions i decisions subsegüents.

12. Mesures per garantir la igualtat entre dones i homes:

a) Integrar la perspectiva de gènere en l'aplicació de tots els instruments internacionals pertinents;

b) Intensificar l'aplicació dels instruments internacionals en què es promou la igualtat entre dones i homes;

c) Aplicar la Plataforma d'Acció de Pequín aprovada a la Quarta Conferència Mundial sobre la Dona⁷ amb els recursos i la voluntat política que calgui i per mitjà, entre altres coses, de l'elaboració, l'aplicació i el seguiment dels plans d'acció nacionals;

d) Promoure la igualtat entre dones i homes en l'adopció de decisions econòmiques, socials i polítiques;

e) Continuar enfortint les activitats de les entitats pertinents del sistema de les Nacions Unides destinades a eliminar totes les formes de discriminació i violència contra la dona;

f) Donar suport i assistència a les dones que han estat víctimes de qualsevol forma de violència, a la llar, al lloc de treball i durant els conflictes armats.

13. Mesures per promoure la participació democràtica:

a) Consolidar totes les activitats destinades a promoure principis i pràctiques democràtics;

b) Fer un esment especial als principis i les pràctiques democràtics en tots els nivells de l'ensenyament escolar, extraescolar i no escolar;

c) Establir i enfortir institucions i processos nacionals en què es promogui i es doni suport a la democràcia, per mitjà, entre altres coses, de la formació de funcionaris públics i la creació de capacitat en aquest sector;

d) Enfortir la participació democràtica per mitjà, entre altres coses, de la prestació d'assistència electoral a petició dels estats interessats i d'acord amb les directrius pertinents de les Nacions Unides;

e) Lluitar contra el terrorisme, la delinqüència organitzada, la corrupció, com també la producció, el tràfic i el consum de drogues il·lícites i el blanqueig de diners, per la seva capacitat de deteriorar la democràcia i impedir el desenvolupament ple d'una cultura de pau;

14. Mesures encaminades a promoure la comprensió, la tolerància i la solidaritat:

a) Aplicar la Declaració de principis sobre la tolerància i el Pla d'Acció de Seguiment de l'Any de les Nacions Unides per a la Tolerància⁸ (1995);

b) Donar suport a les activitats que es duguin a terme en el context de l'Any de les Nacions Unides del Diàleg entre Civilitzacions, que se celebrarà el 2001;

c) Estudiar més a fons les pràctiques i tradicions locals o autòctones de solució de controvèrsies i promoció de la tolerància amb l'objectiu d'aprendre'n;

d) Donar suport a les mesures en què es promogui la comprensió, la tolerància i la solidaritat en tota la societat, en particular amb els grups vulnerables;

e) Continuar defensant l'assoliment dels objectius del Decenni Internacional de les Poblacions Indígenes del Món;

f) Donar suport a les mesures en què es promogui la tolerància i la solidaritat amb els refugiats i les persones desplaçades, tenint en compte l'objectiu de facilitar-ne la tornada voluntària i la integració social;

g) Fomentar les mesures en què es promogui la tolerància i la solidaritat amb els migrants;

h) Promoure una major comprensió, tolerància i cooperació entre tots els pobles, per mitjà, entre altres coses, de l'ús adequat de les noves tecnologies i la difusió d'informació;

i) Donar suport a les mesures en què es promogui la comprensió, la tolerància, la solidaritat i la cooperació entre els pobles i entre les nacions i dins d'aquestes.

15. Mesures destinades a fomentar la comunicació participativa i la lliure circulació d'informació i coneixements:

a) Donar suport a la important funció que exerceixen els mitjans de difusió en la promoció d'una cultura de pau;

b) Vetllar per la llibertat de premsa i la llibertat d'informació i comunicació;

c) Fer un ús eficaç dels mitjans de comunicació en la promoció i difusió de la informació sobre una cultura de pau, amb la participació, com escaigui, de les Nacions Unides i dels mecanismes regionals, nacionals i locals pertinents;

d) Promoure la comunicació social a fi que les comunitats puguin expressar les seves necessitats i participar en l'adopció de decisions;

e) Adoptar mesures sobre el problema de la violència en els mitjans d'informació, incloent-hi les noves tecnologies de comunicació, com ara Internet;

f) Incrementar les mesures destinades a promoure l'intercanvi d'informació sobre les noves tecnologies de la informació, com ara Internet.

16. Mesures per promoure la pau i la seguretat internacionals:

a) Promoure el desarmament general i complet sota control internacional estricte i efectiu, tenint en compte les prioritats establertes per les Nacions Unides en l'esfera del desarmament;

b) Inspirar-se, quan calgui, en les experiències favorables a una cultura de pau obtingudes de les activitats de "conversió militar" dutes a terme en alguns països del món;

c) Destacar la inadmissibilitat de l'adquisició de territoris a través de la guerra i la necessitat de treballar en favor d'una pau justa i duradora arreu del món;

d) Encoratjar l'adopció de mesures de foment de la confiança i activitats per a la negociació d'arranjaments pacífics dels conflictes;

e) Prendre mesures per eliminar la producció i el tràfic il·lícit d'armes petites i lleugeres;

f) Donar suport a activitats, a escala nacional, regional i internacional, per resoldre problemes concrets que es produeixin després dels conflictes, com ara la desmobilització i la

reintegració d'excombatents en la societat, així com de refugiats i persones desplaçades, l'execució de programes de recollida d'armes, l'intercanvi d'informació i el foment de la confiança;

g) Desencoratjar i abstenir-se d'adoptar qualsevol mesura unilateral que no estigui en consonància amb el dret internacional i la Carta de les Nacions Unides i dificulti l'assoliment ple del desenvolupament econòmic i social de la població dels països afectats, en particular dones i infants, n'impedeixi el benestar, creï obstacles per al gaudi ple dels seus drets humans, incloent-hi el dret de tothom a un nivell de vida adequat per a la seva salut i el seu benestar i el dret als aliments, l'atenció mèdica i els serveis socials necessaris, alhora que es reafirma que els aliments i els medicaments no s'han d'utilitzar com a instrument de pressió política;

h) Abstenir-se d'adoptar mesures de coacció militar, política, econòmica o de qualsevol altre tipus, que no estiguin en consonància amb el dret internacional i la Carta i que tinguin com a objectiu atemptar contra la independència política o la integritat territorial dels estats;

i) Recomanar que es doni la consideració adient a la qüestió de les repercussions humanitàries de les sancions, en particular per a les dones i els infants, a fi de reduir al mínim les conseqüències humanitàries de les sancions;

j) Promoure una major participació de la dona en la prevenció i la solució de conflictes i, en particular, en les activitats en què es promogui una cultura de pau després dels conflictes;

k) Promoure iniciatives de solució de conflictes com ara l'establiment de dies de tranquil·litat per dur a terme campanyes de vacunació i distribució de medicaments, corredors de pau per permetre el lliurament de subministraments humanitaris i santuaris de pau per respectar el paper fonamental de les institucions sanitàries i mèdiques, com ara hospitals i clíniques;

l) Encoratjar la capacitació en tècniques d'entesa, prevenció i solució de conflictes impartida al personal interessat de les Nacions Unides, les organitzacions regionals pertinents i els Estats membres, amb petició prèvia, quan escaigui.

*107a sessió plenària
13 de setembre de 1999*

NOTES A PEU DE PÀGINA:

³ Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura, *Actes de la Conferència General, 28a reunió, París, del 25 d'octubre al 16 de novembre de 1995*, vol. 1: *Resolucions*, resolució 5.4, annexos.

⁴ A/CONF.157/24 (Part I), cap. III.

⁵ Resolució 41/128, annex.

⁶ Vegeu A/49/261-E/1994/110/Add. 1, annex.

⁷ *Informe de la Quarta Conferència Mundial sobre la Dona, Pequín, del 4 al 15 de setembre de 1995* (publicació de les Nacions Unides, núm. de venda: S.96.IV.13), cap. I, resolució 1, annex II.

⁸ A/51/201, apèndix I.